

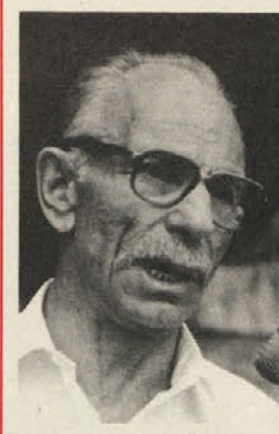
SLOVENSKI VESTNIK

CELOVEC
ČETRTEK
21. JULIJ
1994

Letnik XLIX
Štev. 29 (2764)

Izhaja v Celovcu
Erscheinungsort
Klagenfurt
Poštni urad 9020
Celovec
Verlagspostamt
9020 Klagenfurt

P. b. b.

„Zaradi našega antifašističnega boja se nam ni treba zagovarjati nikomur in pred nikomer sramovati, ne v Avstriji ne v osamosvojeni Sloveniji, hkrati pa ni nikakršne potrebe, da bi se klanjali krogom, ki so se v svoji ideološki zaslepljenosti ali iz osebnih koristi udinjali okupatorju.“
Tonči Schlapper na nedeljski komemoraciji na Komlju

Veličastno na Komlju

15. pohod po poteh Domno-ve čete v nedeljo na Komelj je po vsej verjetnosti presenetil tudi prizadevne organizatorje. Po nekaterih ocenah se je zbralo kar okrog 500 udeležencev. Obnovili so staro prijateljstvo iz najtežjih dni, mlajša generacija se je ob tem utrdila v protifašističnem duhu, govorniki pa so narodnoosvobodilni boj postavili na mesto, ki mu pripada, namreč najbolj pogumnega dejanja slovenskega naroda. Na sliki udeleženci ob komemoraciji pri Cimprcu na Komlju. Več na 4. in 5. strani.

Italija ovira Slovenijo pri vstopanju v Evropo!

Upanje Slovenije, da bo srečanje predsednikov vlad Srednjeevropske pobude, ki je bilo pretekli konec tedna v Trstu, privedlo do zblizanja italijansko-slovenskih stališč, se ni uresničilo. V sklepnem dokumentu srečanja je sicer zapisano, da je Slovenija dobila podporo držav članic za začetek pogajanj o pridruženem članstvu v Evropski uniji, in tudi italijanski predsednik vlade Berlusconi je po razgovoru s slovenskim premierom Drnovškom izjavil, da Italija ne bo

pogojevala podpore Sloveniji s slovenskim popuščanjem pri njenih zahtevah, vendar je iz uradnih krogov v Rimu slišati tudi drugačne izjave. Državni sekretar v zunanjem ministertvu Caputo je prav v istem času izjavil, da bo Italija zahtevala celo obnovo pogovorov s Slovenijo o Osimskih sporazumih, ki urejajo mejna vprašanja. Izjave italijanskih politikov so torej različne, bolj verjeti pa je tistim, ki prihajajo iz ozadja.

Nekdanja Jugoslavija je z Italijo že pred dvema desetlet-

jema sklenila Osimske sporazume, ki dokončno določajo tudi mejno vprašanje v slovenskem delu Istre. Glede denarne odškodnine po vojni izseljenim Italijanom sta leta 1983 podpisali Rimski dogovor, po katerem bi morala Jugoslavija za nacionalizirano premoženje plačati Italiji 115 milijonov dolarjev. Plačala je samo dva obroka in tako je ostal dolg okrog 90 milijonov, ki si ga delita Slovenija in Hrvaška, vendar ga ne moreta odplačevati, ker jima Italija ne sporoči tekočega

računa. Že ta gesta kaže na italijanske drugačne namere. V tem trenutku namreč od Slovenije zahteva predkupno pravico za nekdanje Italijane, kar pa je v nasprotju s slovensko ustavo. Slovenija je v pogajanjih trdna in se sklicuje na mednarodnopravni akt o italijanskem priznanju nasledstva Osimskih sporazumov. Problem z Italijo pa bo najbrž morala internacionalizirati, v ta sklop pa vključiti tudi položaj slovenske narodne skupnosti v Italiji, ki je vse prej kot urejen. J.R.

Bosanski Srbi se ne dajo!

Ob izteku ultimativnega roka 14 dni, ki ga je sprtima stranema v Bosni in Hercegovini dala kontaktna skupina držav za pristanek na ženevski načrt o razdelitvi ozemlja BiH in vzpostavitve miru, so bosanski Srbi v torek zaključili zasedanje svojih poslancev v „prestolnici“ na Palah pri Sarajevu, vendar radovednim novinarjem niso povedali svoje odločitve. Medtem ko je bošnjaška skupščina kljub nezadovoljstvu z nekaterimi elementi načrta nanj pristala, pa je vodja Srbov Karadžić novinarjem pomahal samo z zaprto kuverto, v kateri je sklep njihove skupščine.

Okrog pristanka in zavrnitve načrta sta se v zadnjih dneh močno prizadevala britanski zunanji minister Hurd in francoski kolega Jupe, prepotovala sta ves križev pot od Zagreba. Sarajeva, Beograda, do Pal, vendar bosanskih Srbov očitno nista mogla pripraviti na brezpogojni pristanek. Mednarodna skupnost je spet v pat poziciji. V kuverti Srbov je najbrž delni pristanek, ki pa je pogojen z mnogimi Čeji. Ob vsem zagotavljanju odločnosti bo verjetno spet pokleknila prav mednarodna skupnost!

Preberite:

str. 2 – Komentar
Nemčija včeraj
in danes

str. 3 – Razgovor s
Terezijo Stoisić

str. 4 – O 15. spominskem
pohodu na Komelj

str. 5 – Jezikovni
lingopapizem J. M.

str. 6 – Novice iz Slovenije

– str. 8 – Planinski izlet
na Säuleck

Ne pozabite obiskati

Gala večer z opernimi pevci

v farni dvorani
v Železni Kapli

v petek, 22. julija,
ob 20. uri

Peli Vam bodo:

Dragica Kovačič,
mezzosopran,
članica mariborske
opere

Natalija Vorobjeva,
sopran
Gabriel Lipuš,
bariton

Včasih doživimo tudi kako prijetno presenečenje. Pred dnevi smo v zaradi slovenskega jezika sporni dvojezični občini Bilčovs odkrili kar štiri dvojezične oznake, dve krajevni tabli in dva smerokaza. Danes objavljamo tri, prihodnjič pa bomo z obširnejšim pojasnilom o nastanku in namestitvi objavili še posnetek krajevne table v Velinji vasi. Vsekakor pohvalna gesta in prijetno počitniško presenečenje!

Vaščani pojo
vabijo na

tradicionalno
prireditev
pri Košarju na Gori,
tokrat pod geslom

„Nekoč v
starih časih“

v soboto, 30. 7.,
ob 20.30

sodelujejo:

Višarski ženski kvintet
Angelika in Eva Libeau

Pred petdesetimi leti je spodletela zarota nemških oficirjev pod vodstvom generala von Stauffenberga proti Adolfu Hitlerju (v Avstriji znana pod geslom „Operacija Radetzky“). Le-to dni pred dokončno kapitulacijo Nemčije je Hitler ušel svoji usodi oziroma ga je po lastnih besedah rešila „božja previdnost“ („göttliche Vorsehung“). Sledila je brutalna čistka v nemški vojski in nacionalsocialisti-

dr. Francija Zwittera

Nemčija – včeraj in danes

čni stranki, zarotniki – večinomoma višji oficirji, plemiči in socialdemokratsko navdahnjeni sodelavci – so svojo zaroto plačali z življenjem.

Nemško zgodovino pisje danes to Stauffenbergovo zaroto prodaja kot nemški prispevek k antinacističnemu uporu; pa vendar je to samo del resnice: idejo za atentat niso v toliki meri sprožili plemeniti ideali anti-fašizma, temveč politična in vojaška treznost. Stauffenberg in njegov politični vojaški krog sta spoznala, da je – že po porazu pred Stalingradom – Nemčija vojno izgubila, in so zato, predvsem iz strahu pred prodorom Rdeče armade, iskali izhod v separatnem miru z zahodnimi vojaškimi silami, ZDA in Veliko Britanijo. Tak mir – ki bi ohranil nemško državo (vključno z Avstrijo) – pa bi bil – tudi tega so se natančno zavedali – mogoč samo brez Hitlerja.

Poskus atentata se je ponesrečil, vojna se je nadaljevala še skoraj leto dni, preden je bila nacistična Nemčija dokončno poražena – vojaško, politično, gospodarsko. In takratni zavezniki so se na začetku svoje zmage nad nacizmom dogovorili, da Nemčija ne sme nikdar več postati tako močna, da bi lahko spet ogrožala mir v Evropi in svetu.

Od takrat je minulo petdeset let; svet se je spremenil in Nemčija z njim. Iz poraženca se je ponovno razvil ne le samozavesten, temveč vse bolj odločujoč dejavnik v evropski in svetovni politiki. Najbrž ni potrebno naštetih vseh vzrokov, ki so nekdanjo poraženo in (upravičeno) ponižano Nemčijo pripeljali do svetovne politične, gospodarske in vojaške sile; od tako imenovanega nemškega gospodarskega čudeža (deutsches Wirtschaftswunder), ki seveda ni bil nikakršen čudež, temveč rezultat svetovnega kapitalističnega gospodarstva – takrat pod vplivom ZDA –, ki je v Evropi potrebovalo močne zaveznike v boju proti socialističnim državam. Dokler je bila Nemčija razdeljena, se vzpon zahodne Nemčije še ni zdel posebno vzemirljiv, odkar pa je zahodnonemški kapital požrl tudi bivšo Nemško demokratično republiko (ki posebno demokratična res ni bila, vendar je bila zdrava nasprotna utež-revanšističnim stremljenjem Zvezne republike), pa se že

kaže nova slika na evropskem kontinentu, po geografskih vzorcih zelo podobna tisti iz predmedvojnega obdobja. Socialni konflikti, ki karakterizirajo tako imenovane „nove zvezne dežele“ (torej območje nekdanje Nemške demokratične republike) pospešujejo nastajanje nove radikalne desnice v Nemčiji, kar se kaže v domača vsakodnevnih pogromih proti tujim delavcem, priseljencem in Judom. Državne oblasti se tej novi agresivni desnici – kakor svojčas v Weimarski republiki – ne upirajo prav učinkovito.

Evropska unija – tako zagotavljajo današnji appeasement politiki in komentatorji – je zagotovilo, da nemška drevesa ne bodo rasla v nebesa; v Evropski uniji pa se bo morala tudi nova Nemčija ravnati po njenih pravilih.

Vendar: ali ni Helmut Kohl, ta širokopleči in tehtno-težki nemški kancler iz Pfalza, prav kapitan te unije, kateri poveljuje kakor svojčas Metternich Sveti aliansi? Ali ni prav on pravkar izbral in določil novega EU-komisarja iz Luksemburga, komisarja torej po nemški mili volji?

In ameriški predsednik Bill Clinton – ali ni prav on pred enim tednom ob svojem obisku v Nemčiji dejal, da se bo morala Nemčija tudi vojaško uveljaviti v svetu in s tem prižgal zeleno luč za nemške vojaške avanture, katerih ZDA že zdavnaj več ne zmorejo?

Ali ni prav v istem času nemško ustavno sodišče revidiralo doslej veljavno nemško ustavo v tem smislu, da je nemškim vojakom spet dovoljeno skrbeti za red in mir po svetu, kakor si ga pač predstavlja Nemčija?

Ali ni težko bolni in vse bolj častihlepni francoski predsednik Francois Mitterand pozdravil motorizirano nemško vojaško delegacijo sredi Pariza prav ob tradicionalnem francoskem nacionalnem prazniku 14. julija in nemške vojake v sestavi tako imenovanega eurocorpusa?

Kakor nekdanji feniks iz pepela se je Nemčija po prvi in zdaj tudi po drugi izgubljeni svetovni vojni spet povzpela na evropsko mesto svetovnega žandarja.

Ali se bodo ob pravem času znašli potrebni Stauffenbergi – zdaj, petdeset let po njihovem obglavljenju?

Posvet v Strasbourgu

Na strokovnem posvetu na novo ustanovljenem oddelku za uresničevanje ukrepov zaupanja in pri generalnem tajniku Sveta Evrope dr. Petru Leuprechtu v Strasbourgu sta bila od ponedeljka do srede Brigitte Busch in Mirko Wakounig, vodji v Celovcu ustanovljene Mreže za medkulturni razvoj. Oddelček za uresničevanje ukrepov zaupanja, ki je prvi konkretni sad lanske dunajske konference Sveta Evrope (vodi ga Švicar Miccio), se ukvarja predvsem z možnostmi nastopanja proti rasizmu, sovražstvu do tujcev in s tem v zvezi tudi z etnocentri-zmom.

Prof. Vivoda na obisku pri KKZ

Po obisku in pogovorih v Sloveniji je prof. Tine Vivoda, predsednik Zedinjene Slovenije v Argentini obiskal tudi Krščansko kulturno zvezo v Celovcu. Na tiskovni konferenci sta ga pozdravila predsednik in tajnik KKZ, dr. Janko Zerzer in Nužej Tolmajer. Zerzer je orisal sodelovanje svoje organizacije v zadnjem desetletju s to slovensko organizacijo, ki je nastala predvsem iz slovenske povojne emigracije, in dejal, da to ni bilo vseč matični Sloveniji niti nekaterim krogom na Koroškem. Kljub temu pa je KKZ vztrajala in sodelovanje je z obojestranskimi obiski in gostovanji rodilo sadove.

Prof. Vivoda je opisal nastanek Zedinjene Slovenije, ki je naslednica prvotnega Društva Slovencev v Argentini. Ob tem je prikazal tudi probleme, ki jih je organizacija imela, saj je slovenski staronaseljenci (predvojna ekonomska emigracija) niso sprejeli in niso hoteli sodelovati. Težave pa ji je povzročala tudi tedanja jugoslovanska ambasada, katera jim celo ni hotela izdati potrdila o obstoju slovenskega jezika, da bi lahko odprli dvojezično šolo. Tudi Slovenska izseljenska matica je kot organizacijo ni priznavala in upoštevala.

Po spremembi sistema v Sloveniji se je sodelovanje začelo razvijati na enakopravni osnovi, poleg tega pa so začeli sodelovati tudi z drugo (levo) strešno organizacijo argentinskih Slovencev – s Triglavom. Obiskali so jih novi slovenski politiki Lojze Peterle, Janez Dular, Peter Vencelj in drugi, v tem času pa pričakujejo tudi umestitev slovenskega veleposlanika v Buenos Airesu.

Prof. Vivoda je še opisal položaj Slovencev v Argentini in poudaril, da jih država ne poskuša asimilirati, temveč integrirati, da jim sicer finančno ne pomaga, vendar jih tudi ne ovira, kot narodna skupnost pa uživajo velik ugled. Za odnos do matične Slovenije, predvsem v prejšnjem času, pa je dejal, da med člani njegove organizacije nikoli ni bilo želje po maščevanju in revanšizmu, ampak da jih je družila predvsem želja po ohranitvi narodove kulture in identitete.

J.R.

z dublinskim birojem manj upoštevanih manjšin.

Predstavniki Sveta Evrope so se zelo zanimali za delovanje Mreže in v tej zvezi je poglobljeno tekla beseda o možnostih za njeno razširitev na druge predele Evrope.

Tehtnost in pomen omenjenega strokovnega pomena v Strasbourgu se kaže tudi v tem, da so se ga prvič udeležili masovni mediji, to je časopisi in televizija, in o njem obširneje poročali.

Delovna skupnost v SPÖ za večji pomen sosveta

Delovna skupnost „Avstrijske narodnosti v SPÖ“ je pretekli teden na povabilo socialdemokratske parlamentarne frakcije pod vodstvom poslanca Pillerja zasedala v avstrijskem parlamentu. Njeni člani iz vrst vseh avstrijskih manjšin so obravnavali tekoča vprašanja manjšinske zaščite. Socialdemokrati so med drugim zavzeli tudi stališče do parlamentarnega zastopstva manjšin. V tem vprašanju zagovarjajo integracijski model, saj imajo tako v zveznem kot tudi v deželnih parlamentih izvoljene zastopnike, ki pripadajo tej ali

drugi avstrijski narodni skupnosti. Socialdemokrati predlagajo okrepitev pomena sosveta v zamisli, ki jo je razvil predsednik koroške Delovne skupnosti Tomaž Ogris. Po tej zamisli bi manjšine imele stalne zastopnike v parlamentarnih odborih, v katerih se obravnavajo vprašanja sožitja. Poleg tega se Delovna skupnost zavzema tudi za večjo pristojnost predsednikov in podpredsednikov sosvetov.

Delovna skupnost v SPÖ bo te svoje predloge širši javnosti predstavila jeseni.

Prijetno za oko in dušo ...

Menschenrechte sind unteilbar

Kürzlich war der chinesische Ministerpräsident Li Peng auf Besuch in Österreich. Die Grünen haben massiv die Menschenrechtsverletzungen in China angeprangert. Warum das Engagement in dieser Frage?

Es ist vollkommen klar, daß die Grünen, wenn es darum geht, daß massive Menschenrechtsverletzungen wie in China passieren, die Stimmen des Gewissens und der Menschenrechte erheben müssen. Das wirklich Provokante am Besuch des chinesischen Ministerpräsidenten in Österreich war ja nicht die Tatsache, daß er gekommen ist, sondern war ja die Tatsache, wie er in Österreich empfangen worden ist und wie ihn die österreichische Bundesregierung behandelt hat. Es hat sich ganz klar gezeigt, Geschäft geht über die Menschenrechte und das kann man nicht widerspruchslos hinnehmen. Das zweite wirklich Skandalöse an dem Besuch war, daß für die Dauer des fünftägigen Besuchs von Li Peng in Österreich Ausnahmezustand herrschte. Ausnahmezustand in dem Sinn, als ganz klare Grundrechte, wie das Grundrecht auf Versammlungsfreiheit oder das Demonstrationsrecht durch den österreichischen Innenminister ausgesetzt waren. Sämtliche Demonstrationen, sämtli-

spektive der Menschenrechte in diesem Lichte überhaupt aus?

Ich glaube, es ist überhaupt keine Frage, daß es Sinn hat, sich für Menschenrechte einzusetzen. Die Frage ist die, sind Menschenrechte universell, und ich beantworte diese Frage mit einem ganz klaren JA. Hier ist es aber so, daß beim Menschenrechtsstandard keine grundsätzlichen Unterschiede zu machen sind. Versammlungsfreiheit und Meinungsfreiheit ist weltweit von identischer Bedeutung. Wo Menschen leben, gelten Menschenrechte. Das Menschsein, ist ja nicht auf verschiedenen Kontinenten oder in verschiedenen Gegenden dieser Erde unterschiedlich. Die einzige Frage, die hier wirklich spannend ist, ist die Frage, ob die Einhaltung der Menschenrechte eine innere Angelegenheit eines Staates ist, oder ob es die Weltgemeinschaft gibt. Da ist für mich die Antwort auch ganz klar. Ein Menschenrechtsstandard und die Einhaltung von Menschenrechten kann nicht innere Angelegenheit eines Staates allein sein.

Minderheitenrechte sind ja letztendlich auch Menschenrecht, d. h. daß der Mensch das Recht hat auf seine Sprache, seine Kultur, auf Bildung. Wenn wir uns die Situation in

der Minderheiten gibt. Das gilt jetzt für alte und für neue Minderheiten.

Österreich und auch einzelne politische Faktoren in Österreich, setzen sich für ein europäisches Volksgruppenrecht ein.

Es gibt hier offensichtlich zwei Konzeptionen, die heute diskutiert werden. Das eine ist die Festschreibung der ethnischen Grenzziehung, klare abgeschottete Einheiten entlang ethnonationaler Grenzziehungen, die andere Position setzt sich für eine multikulturelle Gesellschaft ein. Wie siehst Du die Frage der Minderheiten jetzt im Zusammenhang mit der europäischen Integration angesiedelt?

Wenn bestimmte politische Kreise in Österreich ein europäisches Volksgruppengesetz so massiv einfordern, dann erkenne ich in dieser Forderung sehr oft auch eine Tarnstrategie, nämlich abzulenken vom inneren Standard in Österreich. Das muß man wirklich mit aller Deutlichkeit sagen. Das heißt nicht, daß ich nicht für eine europäische Volksgruppen-Rechtsfestschreibung wäre, aber man soll sich nicht blenden lassen. Das ist ganz wesentlich. Die zweite Frage ist, ob internationale Abkommen, Festschreibungen solcher Standards, nicht eine Nivillierung von Rechten auch nach unten bedeuten könnten.

Österreich hat verfassungsgemäß gewährleistete Rechte, die weit über einen europäischen normierbaren Standard hinausgehen und deshalb müssen wir das natürlich auch sehr vorsichtig beachten. Die dritte Frage der Feststellung ist die, daß wir Minderheitenangehörige, also Volksgruppenangehörige, jetzt besonders vorsichtig sein müssen, weil es eine Tendenz gibt, eine gewisse Verantwortung nach Europa bzw. nach Brüssel abzugeben. Probleme, die innerösterreichisch nicht gelöst werden können, sollen nach Brüssel abgeschoben werden. Das Überleben, der Fortbestand, die kulturelle Entfaltung von Volksgruppenminderheiten in Österreich ist primär eine Angelegenheit, die österreichischer Garantien bedarf und nicht europäischer Volksgruppenrechte. Deshalb ist es gerade die Aufgabe von Volksgruppenpolitikern, darauf ein besonderes Auge zu haben, aber parallel dazu auf einer internationalen Ebene auch mit dem Aspekt der internationalen Solidarisierung zu arbeiten. Wir österreichischen Volksgruppenangehörigen können Volksgruppen, die in einer weit bedrängteren Situation sind, sehr helfend zur Seite stehen. Das ist der Aspekt, der glaube ich, der spannendste ist. Ein vierter Punkt ist die Einklagbarkeit von Minderheitenrechten über der nationalen Ebene hinaus. Wie allerdings diese Instrumente aussehen werden, da sehe ich noch keine zufriedenstellenden Konzepte, denn wenn Europä-

isierung von Volksgruppenrechten bedeutet, ethnische Grenzziehungen zu festigen, ist das zweifelsohne ein falscher Weg. Europäisierung von Minderheitenrechten kann nur bedeuten, das Zusammenleben verschiedener Völker, verschiedener Nationalitäten, verschiedener Ethnien, verschiedener Gruppen, Sprachgruppen zu fördern, indem unter anderem ein intensiver Austausch auch zwischen den Regionen gefördert wird. Wir Minderheiten können die Träger dieser Idee der gesamteuropäischen Integration sein, weil wir jetzt ganz massiv eine Brückenfunktion wahrnehmen können, und das ist auch die innerstaatliche Stärke der österreichischen Volksgruppen in der Zukunft.

Es gibt jetzt ein neues burgenländisches Schulgesetz. Glaubst Du, daß dieses irgendwie im Einklang steht mit dem proklamierten europäischen Geist, der da beschoren worden ist in den letzten Wochen und Monaten?

Ich habe keine Probleme mit der Zurkenntnisnahme der Zustimmung des österreichischen Volkes zur EU. Das ist für mich eine abgeschlossene Angelegenheit. Ich sehe mich jetzt als eine Advokatin derer, die jetzt einklagen, was die Regierung versprochen hat. Die Regierung aber bricht mit dem ersten Minderheitengesetz, das beschlossen wurde, die Versprechungen, die den Minderheiten für einen etwaigen EU-Beitritt gemacht worden sind. Denn im Nationalrat wurde diese Woche ein Gesetz beschlossen, das Minderheitenrechte, die bisher bestanden haben, einschränkt, einen Rechtsstandard, der bisher bestanden hat, beschneidet und beschränkt. Das ist nicht der europäische Geist, der beschworen worden ist, sondern das ist die Einschränkung eines europäischen Geistes. Denn in Burgenland gibt es einen „europäischen Geist“, der hinter einem ungarischen europäischen Geist zurückgeht. In Ungarn haben die Kommunisten und Demokraten einen europäischeren Geist bewiesen als das Burgenland ihn heute beweist, und ich glaube, daß wir Grüne diese Rolle der Kontrolle der Einhaltung von Versprechungen auch ganz massiv wahrnehmen müssen. Die Einschränkung besteht darin, daß sich das neue Schulgesetz verabschiedet von der allgemeinen zweisprachigen Schule in der zweisprachigen Region. Es wird ein Gesetz beschlossen, das eine Kopie des Kärntner Minderheitenschulgesetzes ist. Der einzige Unterschied ist der, daß es bei uns kein Anmelde- sondern ein Abmeldeprinzip geben wird.

Das heißt, Zweisprachigkeit für alle?

Zweisprachigkeit für alle in zweisprachigen Gemeinden, absolut ohne nationalen Bekennniszwang. Wir haben jetzt den obligatorischen zweisprachigen Unterricht in zweisprachigen Gemeinden in den zweisprachigen Gebieten gehabt, ab 1. 9. 1994 wird es die

Mag. Terezija Stoitsits

allgemeine Zweisprachigkeit nicht mehr geben. Was wird das für Konsequenzen haben?

Das kann zur Folge haben, daß es in Burgenland in weiterer Folge auch zu Schüler- und zu Klassentrennungen kommen wird, wie in Kärnten.

Was wäre Deine Perspektive für so eine zwei- und mehrsprachige Region, wie das Burgenland ja es real ist. Es gibt ja dort nicht nur kroatischsprachige, sondern auch ungarischsprachige, romanesprechende Menschen. Wie müßte ein Bildungswesen in Burgenland aussehen, das die Minderheiten, aber auch diesen europäischen Geist berücksichtigt.

Diese Frage läßt sich sehr einfach beantworten. Wir haben in einem Land mit mehreren Landessprachen die Möglichkeit, die Funktionalität dieser Landessprachen zu nutzen, und es läuft alles unter dem Slogan der Zweisprachigkeit im öffentlichen Raum. Europäischer Geist bedeutet, sich zur Zwei- oder Mehrsprachigkeit zu bekennen und diese im öffentlichen Raum darzustellen. Das nichteuropäische daran ist das Zurückdrängen der zweiten, dritten, und bei uns auch vierten, Landessprache in den privaten Bereich.

Irgendwie ist das komisch. Die Gegner der EU befürworten europäische Konzepte, die Befürworter der EU setzen sich für uneuropäische und restriktive Bildungskonzepte ein. Kann man das so zusammenfassen?

Es gibt nicht Gegner der EU, es gibt Kritiker der europäischen Integration in dem Sinn, wie sie jetzt betrieben wird. Aber die Slowenen mit ihrer Muttersprache, die Kroaten mit ihrer Muttersprache sprechen eine Sprache, die von jenen, die sich als Europäer bezeichnen, aus ihrem Europabegriff ausgeschlossen wurde. Wir Minderheitenangehörige haben jetzt die Chance, den Österreichern zu zeigen, was europäischer Geist ist.

Danke für das Gespräch.

Mit der Minderheitensprecherin der Grünen, Mag. Terezija Stoitsits, sprach Dr. Marjan Sturm

che Kundgebungen und Protestaktionen gegen den Besuch von Li Peng sind mit dem Argument, es gehe um die Sicherheit des Ministerpräsidenten, verboten worden. Es ist mir natürlich schon klar, daß man die Sicherheit eines Staatsgastes gewährleisten muß, allerdings ist schon die Frage zu stellen, um welchen Preis. Darum war es für uns oder für mich als Grüne ja vollkommen klar, daß wir uns das nicht gefallen lassen können. Es sind uns im Zuge dieses Li Peng Besuches zwei Dinge geglückt: erstens, zu verhindern, daß sich Li Peng ins goldene Buch der Stadt Wien einträgt und das Wiener Rathaus betritt und zweitens, daß er das österreichische Parlament betritt. Parlamentspräsident Fischer hat ja Li Peng sozusagen Hausarrest im Hotel Bristol verordnet, hat ihn aus dem Parlament ausgeladen und ist zu ihm ins Hotel gefahren.

In den 70-er und 80-Jahren galt als wesentlicher Teil der Demokratie die Reisefreiheit und freie Wahlen. Heute müssen wir feststellen: wenn es um Geschäfte geht, sind die Menschenrechte relativ unbedeutend; was die Reisefreiheit angeht, ist es jetzt so, daß wir eigentlich wieder eine Mauer haben gegenüber dem Osten, aber auch gegenüber der Dritten Welt. Wie schaut die Per-

Österreich anschauen, da muß man ja feststellen, daß hier offensichtlich trotz aller Sonntagsreden in der Praxis die Situation jener, die eine Minderheitensprache sprechen, nicht besonders gut aussieht. Ganz ohne Repression.

Das ist leider wahr. Österreich versucht ja auch mit zweierlei Maß zu messen. Österreich versucht sich auf der einen Seite international als eine besondere Schutzmacht für den Standard von Minderheitenrechten außerhalb unserer Grenzen einzusetzen, was durchaus einen positiven Zug hat (siehe Südtirol), nimmt es aber mit der Einhaltung dieses Standards oder mit der Beachtung von verfassungsmäßigen Grundrechten nicht sehr ernst. Und ich muß hier wirklich die Republik Österreich massiv anklagen, denn die Republik Österreich hält sich nicht einmal an die eigene Verfassung. Der Artikel 7 des Staatsvertrags, so etwas wie die Magna Charta der Minderheitenrechte Österreichs, ist in Österreich nicht erfüllt. Die Einhaltung von elementaren Menschenrechten, das Recht auf die eigene Sprache, auf die Muttersprache und auf die eigene Kultur im Sinne von Kulturaktivitäten und kultureller Identität ist in Österreich gehemmt. Es ist an allen jenen Orten gehemmt, wo es ein Unverständnis für die Bedürfnisse

15. Spominski pohod na Komelj

Petdesetletnica pokola pri Apovniku in poskusa atentata na Hitlerja potrjujeta pravilnost NOB

Prvi je spregovoril Tonči Schlapper, član izvršnega odbora Zveze slovenskih organizacij. Poudaril je, da borci Domnove čete niso šli v boj „brez upa zmage“ kakor Črto-mirovi junaki v Prešernovem Krstu pri Savici, temveč „so ga bili v trdni veri v zmago pravice in dosego svobode in v zavesti, da se borijo skupno z vsemi svobodoljubnimi narodi, ki so spoznali smrtno nevarnost za vse človeštvo in se uprli temu barbarstvu brez primere.“ V našem spominu, je dejal Schlapper, pa ostajajo tudi vse ostale žrtve, kot so pobiti talci, mučeni in pomorjeni interniranci v taboriščih smrti, živa v našem spominu bodo ostala grozodejstva nad našimi koroškimi rojaki pri Peršmanu in na Svinški planini, na Dunaju obglavljene žrtve iz Sel, prisilno izseljene družine iz naših vasi, katere so iztrgali iz rodne grude in jih poslali na hlapčevanje „nadčloveku“ v njim sovražno tujino. Tega spomina ne ogenj ne meč ne bosta mogla pokončati.

NOB – dokaz veličine naroda

Slovenski narod je kljub svoji majhnosti v tem boju pokazal tolikšno veličino in prispeval k skupnem naporu za zmago, da lahko stoji ob strani velikih sil, ki so po svoji številni in

materialni moči odločilno pripomogle do končnega uničenja fašističnega vojnega potenciala.

Zaradi našega antifašističnega boja se nam nikomur ni treba zagovarjati in se ne sramovati pred nikomer ne v Avstriji in ne v osamosvojeni Sloveniji, hkrati pa ni nikakršne potrebe, da bi se klanjali krogom, ki so se v svoji ideološki zaslepljenosti ali iz osebnih koristi udinjali okupatorju. „Kdor je z okupatorjem v orožjem in pod njegovim poveljem ali v njegovo

Letos bo minilo petdeset let od pokola dvanajstih partizanov Domnove čete, 12. oktobra 1944, pri Cimperc/APovniku na Komlju in te dni (20. julija) mineva petdeset let od poskusa atentata na Hitlerja, ki sicer ni uspel, Nemčija in ves demokratični svet pa se ga spominjata in odobravata. To zvezo med antifašističnim uporom Slovencev in atentatom na Hitlerja ter na žal že kar poudarjujoč odnos v Republiki Sloveniji do narodnoosvobodilnega upora na strani zavezniških sil so govorniki na nedeljski petnajsti komemoraciji na Komlju še posebej poudarili.

vo korist dvignil roko nad brata, svojega dejanja ne more opravičiti pred nobeno demokratično verodostojno instanco. Zapravi si je tudi pravico ponujati spravo na račun pokončnega borca in istovetiti svoje izdajalsko početje z obrambo domovine, četudi bi ga opravljal v zmoti. Prevelik je razkorak v moralnem vrednotenju dejanj izdaje in upora,

da bi bila ta pojma lahko enakovredno drug ob drugem“.

Schlapper je opozoril tudi na dvoičen avstrijski odnos do partizanskega boja: na eni strani je ta borba priznana kot velik delež k osvoboditvi in vzpostavitvi avstrijske republike, med koroško nacionalistično družbo pa še vedno velja kot izdajstvo domovine, kar se odraža tudi v družabnih odnosih do vseh, ki so v tem boju sodelovali. Podoben je tudi odnos koroških oblasti in medijev.

Ob koncu je Schlapper zavr-

Mašo za žrtve je ob asistenci MoPZ Foltej Hartman daroval pliberški župnik mag. Ivan Olip

20. julij 1944

Bogo Gorjan, član predsedstva Zveze združenj borcev NOB, je v svojem govoru opozoril na povezavo med slovenskim partizanskim uporom in atentatom na Hitlerja 20. julija 1944. Ponazoril je predvsem trenutni razmak med dejstvi in odnosom do upora v Sloveniji in Nemčiji. Nemčija dan atentata proslavlja kot velik dan v svoji zgodovini, v Sloveniji pa se NOB, te edinstvene epopeje in štiriletne borbe proti nasilju, skorajda sramujejo in jo hočejo prikazati v izkrivljeni pododbi ne pa kot boj za svobodo naroda. Svet ne razume, da nekateri hočejo NOB, ki je bila del zavezniškega gibanja, strpati v predal državljanske vojne. Koroški partizani so se borili za demokracijo in svobodo Avstrije, kar je država tudi priznala.

Gorjan je opozoril še na za-

vezniško literaturo, ki slovensko NOB izpostavlja kot izjemno pomembno vojaško in nacionalno gibanje.

V imenu občine in EL Pliberk je spregovoril mestni svetnik Fric Kumer in, navezujoč se na Schlapperjeve besede, poudaril, da moramo biti na NOB ponosni, saj je pomagala ohraniti in krepiti identiteto našega naroda.

Po pozdravnih besedah preživelega borca Domnove čete Jurija Bojanoviča je Franc Kuzek, ki je izbrano povezoval, prebral priložnostno pesem Anite Hudl.

Sprava – pot v prihodnost

Komemoraciji je sledila maša, ki jo je daroval pliberški mestni župnik mag. Ivan Olip. Tudi on je vstric postavil pet-

Vtisi iz velemesta Beograd

Bivši kulturno-intelektualni center je danes obrobje

Vojna naredi svoje. Še posebej taka, kot je v nekdanji Jugoslaviji. Prizadene vsakdanjik, človeka postavi v vrsto za preživetje, tiisto biološko, prizadene medsebojne odnose, ruši vrednote. Nekdanji sodelavci in prijatelji si postanejo tuji, kultura, kolikor je še ostane, postane v „jugoslovanskem“ primeru nacionalna, znanost režimska ali pa izgine v ilegalo.

Dr. Mirko Wakounig je bil med pobudniki mednarodnega simpozija v Beogradu, glavnem mestu nekdanje in sedanjega preostanka Jugoslavije. Zanimale pa ga niso samo razprave na temo Medkulturnost v multikulturnih družbah, temveč tudi, kako deluje v vojno vpletena država, in seveda, kako v njej preživijo ljudje.

Za Slovenski vestnik je napisal nekaj osebnih vtisov, podkrepjenih z razmišljanji strokovnjaka, ki jih bomo objavili v nadaljevanjih.

piše dr. Mirko Wakounig

Policijska država

Po večurni nočni vožnji z vlakom z dolgo zamudo smo v opoldanskih urah 2. junija 1994 končno le prispeli v Beograd. Že na peronu smo naleteli na mnogo policistov, ki so pozorno opazovali potnike. Skoraj vsakih 10 do 20 metrov je stal policist, tako da smo popolnoma zastraženi in opazovani zapustili kolodvor, ki se je vtapljal v hudi suhi vročini. Take goste prisotnosti policistov nikoli nisem srečal v prejšnji Jugoslaviji in tudi ne v kaki drugi komunistični državi. Tudi ob vožnji skozi mesto do hotela, kjer smo imeli

rezervirane sobe in kjer je bil simpozij, sem spet videl mnoge policiste. Skoraj vedno so bili v dvoje ali v majhnih skupinah. Imel sem neprijeten občutek, ker sem se naenkrat čutil nadzorovanega in kontroliranega. Dobil sem vtis, da je vse v rokah policije. Sprva sem mislil, da je kak poseben dogodek in da je mesto zaradi tega tako zaovrovanano. Morda obisk kakega državnega predsednika ali kaj podobnega. Ta misel je že zaradi embarga in prekinitve političnih stikov absurda.

Prijatelj, ki nas je prišel iskat na kolodvor, nam je razložil, da

je to beograjski vsakdan. Ni ceste, ni trga, ni cerkve in ne javnega kraja, kjer ne bi bilo policije. Vse, kar se dogaja v javnosti, se dogaja skoraj izključno pred očmi in pod nadzorstvom policije. Od kolegov znanstvenikov sem zvedel, da je trenutno v preostali Jugoslaviji nad 80.000 policistov, kar pomeni en policist na samo 150 prebivalcev. Tako je armada policistov večja kot sedanja regularna jugoslovanska vojska.

»Šverc« – strategija preživetja

Radoveden sem bil, kako preživi država, ki nima regularnih gospodarskih odnosov z drugimi državami. Zanimalo me je, kako se preživljajo ljudje kljub embargu. Po kratkem sprehodu skozi mesto mi je postalo jasno, da je švercanje edina možnost za preživetje. Vsakdo je tako rekoč trgovec, prekupčevalec, sicer ne regularno, ampak po sili razmer, da se na ta način oskrbi s stvarmi, ki jih potrebuje za vsakdan. Na pločnikih in v ozkih ulicah je polno »trgovcev«, ki kupčujejo z vsem mogočim in nemogočim

blagom. Izbira ni velika. Pogostokrat je na voljo le nekaj škafel cigaret, kaka steklenica najboljšega inozemskega whiskyja ali konjaka, kak par športnih copat znamke Reebok ali Nike ter tu pa tam še kaka majica z nalepko Lacoste ali Benneton. Zanimale so me cene. Nisem mogel verjeti, da so cene kar evropske, plače pa nikakor ne, saj znaša povprečna plača približno 100 dinarjev, to je okrog 700 ATS. Začudil sem se, ko so za 1 kilogram paradiznikov zahtevali skoraj 20 ATS. Ravno to nesorazmerje med plačami in cenami sili ljudi v črno trgovino.

Spraševal sem se, kje ljudje dobivajo bencin, ko pa so vendar vse črpalke prazne in zaprte. Taksist mi je razložil, da imajo tako imenovane mobilne črpalke. To so kamioni, ki v bolj skritih stranskih ulicah ali na posebnih krajih točijo privatnikom bencin, ki ga ti spet za drag denar prodajajo naprej. Tako je treba za liter bencina odšteti tudi do 20 ATS. Pogostokrat se zgodi, da se morajo te mobilne črpalke zaradi policijske patrulje umakniti, vendar samo zaradi lepšega, kajti policiji je jasno,

2

da se je »črpalka« premaknila le nekaj cest dalje.

Šverc oz. črni trg je danes v preostali Jugoslaviji edina ekonomska infrastruktura, ki še funkcionira. Ljudje so mi zatrjevali, da bi brez črnega trga ne bilo mogoče preživeti. Črni trg je v tej državi, ki skoraj 60 % svojega proračuna porabi za vojaške namene, edini motor, ki ohranja življenje in družbo. Država skoraj ni v stanju, da bi ohranjela najbolj potrebno javno infrastrukturo. Ni denarja za popravilo javnih prometnih vozil. Poškodbe ostanejo poškodbe, ne izginejo, se ne manjšajo. Nasprotno – celo večajo se.

Zato tudi ni čudno, da ljudi dejansko nič ne povezuje več. Vsakdanje osrednje vprašanje se glasi: Kako preživeti prihodnji dan? V preostali Jugoslaviji skorajda ni več socialne, kulturne, ekonomske in zdravstvene infrastrukture, ki bi bila ljudem v oporo. Srbsko-jugoslovanski politiki se zavedajo, da črnega trgovanja ne smejo prepovedati. Ukinjanje in kaznovanje tega bi sprožilo najhujšo politično krizo, katere po vsej verjetnosti trenutna politična nomenklatura ne preživela. Dokler bo funkcioniral črni trg, bo srbska politika lahko tudi nadalje nepopustljiva v jugoslovanski vojni. **Mirko Wakounig**

desetletnico pokola partizanov na Komlju oz. partizanski upor nasploh in neuspeh atentat na Hitlerja. Ti dogodki da so bili bistvenega pomena za usodo našega naroda. Olip je, izhajajoč iz evangelijske misli, da je največje dejanje dati življenje za druge, spomin in molitev na padle borce, ki so dali življenje za skupno dobro in za narod, imenoval plemenito, dobro in zveličavno in poudaril, da žrtvovanje padlih partizanov ni bilo zaman: padli so, da lahko mi danes živimo v svobodi. Narod je iz teh žrtev ponovno vstal, čeprav je bil na tleh. Žrtvovanje padlih partizanov je primerjal z žrtvijo p. Maksimiljana Kolberja v Auschwitzu in dejal, da so svetli zgledi ljubezni do bližnjega. Tudi demokratizacija Evrope je sad teh žrtev. Svoje globoke misli je Olip zaključil z apelom, da je vsako ubijanje človeškega življenja in dostojanstva greh, ne pa kavalirski delikt. Zato je hudičev krog nasilja in maščevanja mogoče premagovati samo s spravo, z odpuščanjem in v bratstvu. Samo tako da bomo lahko šli v lepšo bodočnost skupne in enakopravne Evrope.

Komemoracije se je udeležilo veliko domačinov, predstavnikov slovenskih političnih, kulturnih, gospodarskih in komunalnih struktur, prišli so prijatelji iz vse Slovenije, Moški pevski zbor „Foltej

Zahvala

Po vsestransko uspešni izvedbi XV. spominskega pohoda na Komelj „Po poteh Domnove čete“, se iskreno zahvaljujemo vsem sodelujočim in soorganizatorjem te spominske prireditve.

Posebna zahvala velja MoPZ Foltej Hartman, godbi rudarjev in keramike iz Liboj, vsem domačijam za prijazen sprejem, kruh in mošt, vsem ustanovam, organizacijam, podjetnikom in zasebnikom, ki so nas finančno podprli, vsem govornikom, župniku mag. Ivanu Olipu in ne nazadnje vsem pohodnikom in udeležencem spominske slovesnosti pri partizanskem spomeniku pri Cimprcu, ki so prišli iz vseh krajev, kjer živimo Slovenci, da se poklonimo spominu na čas narodnosvobodilnega boja in ljudem, ki so trpeli in padli za svobodo in obstoj slovenskega naroda.

Za odbor za pripravo in izvedbo XV. spominskega pohoda na Komelj Lipej Kolenik

Hartman“ je pel pri spominski slavnosti in maši, igrala pa je tudi godba na pihala iz Liboj.

Franc Wakounig

Jezik je duša

Janko Messner

Naj bo enkrat jasno, da je samo nemščina uradni jezik?

„Enkrat“ pomeni v našem jeziku „nur einmal“, kakor pomeni „dvakrat“ „nur zweimal“. Tako tedaj „Es war einmal eine Hexe...“ po slovensko nikakor ni „Enkrat je bila ena čarovnica“, ampak n e k o č je bila (neka) čarovnica, saj vendar ni bila samo enkrat! In seveda tudi noben škrt ni bil (samo) enkrat, pa naj se še tako lepo rima: slovnična napaka nikoli ne more biti lepa!

Če zapiše NT (8. julija t. l.), „Naj bo enkrat jasno, da je samo nemščina uradni jezik“, to pomeni, naj ne bo dvakrat jasno ali trikrat ali celo stokrat jasno, v resnici bi poročevallec rad povedal, naj b o k o n č n o (že) jasno ali naj bo za vselej jasno!

„Žal so se v razpravi naslednji prispevki takoj zaostriili...“ Kaj pomeni „naslednji“? Doslej pomeni še zmeraj prihodnji! V razpravi na občinski seji pa je šlo za n a d a l j e v a n j e vprašanj in odgovorov, torej so bili prispevki lahko samo n a d a l j n j i.

Kaj je s „šanso za južnokoroške kmete“? Sam vrag je z njo, (seveda ne samo jezikovni), kaj nimamo Slovenci vsaj dva svoja izraza za to francosko besedo: p r i l o ž n o s t ali u p a n j e! Če se tak pisar že ne more odreči „šansi“ ali „šanci“ ne kegljišču, mu tega nihče ne bo mogel zameriti, tam se je pregloboko zasedrala. Drugje pa jo skrbno pulimo, da se nam ne bo razrasla kakor francozla!

„Povpraševanje po takšnih (pokrajinskih lepih) krajih s strani letoviščarjev narašča.“ Kaj je pravzaprav s to „stranjo“ letoviščarjev? So šli letoviščarji dejansko „na stran“? Na WC ali samo na domači ajzelj? In kaj le nam imajo potem sporočati s te svoje strani, kjer se vsakdo pogreza v svoj bivanjski molk. Stran s tako stranjo in takšnimi pisarji, ki jo – nemško pritepenko – skušajo po vsej sili udomačiti na naših livadah! Zakaj to počno? Ker tudi za lepo nemščino niso razvili potrebnega čuta. Razgledan nemški novinar ne zapiše: von seiten (seitens) einiger Abgeordneter ..., ampak v o n e i n i g e n Abgeordneten. Zato nemarnemu pe-roprasku popravimo v duhu lingvopapizma: Letoviščarji čedalje bolj povprašujejo po takšnih krajih.

Na 42. poletnem festivalu koncert sopranistke Ricciarellijeve

V soboto, 16. julija, se je s koncertom italijanske sopranistke Katie Ricciarelli in simfoničnega orkestra RTV Slovenija v ljubljanskih Križankah pričel 42. mednarodni poletni festival. Odprl ga je predsednik državnega sveta Slovenije Ivan Kristan. Med prisotnimi je pozdravil predsednika republike Milana Kučana s so-progo, člane diplomatskega zbora, državne poslance in predstavnike Koroške, med katerimi smo opazili predsednika ZSO dr. Marjan Sturma, predsednika in tajnika KKZ dr. Janka Zerzerja in Nužeja Tolmajerja, generalnega konzula Slovenije v Celovcu Jožeta Jeraja in Zdravka Inzka, avstrijskega kulturnega atašeja v Pragi.

Simfonični orkester je nato pod vodstvom dirigenta Antona Nanuta izvedel program opernih uvertur in arij skladateljev G. Rossinija, W. A. Mozarta, F. Cilea, P. Mascagnija, G. Puccinija in A. Catalanija. Program je bil prirejen zmogljivostim sicer slavne italijanske sopranistke Ricciarellijeve, ki je nekoč pela velike vloge v Scali, Covent Gardnu. Metropolitanski operi, Dunajski državni operi in na odrih od južne Amerike do Japonske. V letnem gledališču v Križankah je liričnemu pevcu – solistu težko zvočno napolniti odprt prostor, saj nima akustičnega odmeva. Glas izzvani v prostor in na bližnjo cesto. Tako je pevka v komornih, subtilnih arijah Rossinija in Mozarta, ki dobijo pravo veljavo in odmev le v zaprtem gledališču, težko prepričala poznavalsko ljubljansko in ostalo občinstvo. To ji je bolj uspelo v drugem delu, ko je dokazala svoje kvalitete z velikimi so-

pranskimi arijami iz opere „Adrianna Lecouvreur“ F. Cilea, z arijo Liu iz Puccinijeve Turandot in z arijo Wally iz istoimenske opere A. Catalanija. Simfoniki RTV Slovenija so dokazali svojo nesprotno kvaliteto z virtuozno izvedenimi popularnimi uverturami iz Rossinijevega Seviljskega brivca in Tatinske srake, iz Mozartove Čarobne piščali ter s počasnim liričnim Intermezzom iz Mascagnijeve Ca-

vallerie rusticane.

42. ljubljanski festival, ki bo potekal do 31. avgusta, in sicer v Ljubljani, Bohinju, na Bledu in na Ptujju, se je že 18. julija nadaljeval na ljubljanskem gradu s prvim gostovanjem 12-članskega ansambla saksofonov „Saxofonprojekt Dunaj“ v Ljubljani. Ansambel je ustanovil in ga tudi vodi slovenski koroški saksofonist Oto Vrhovnik iz Pameč pri Slovenj Gradcu, sicer profesor na Visoki šoli za glasbo in upodabljačo umetnost na Dunaju. O koncertu bomo še poročali.

Lovro Sodja

„Naš otrok“ v Rožeku

Dvojezični vrtec „Naš otrok“ iz Celovca je konec junija organiziral vsakoletni zaključni izlet.

Tokrat so obiskali Rož: najprej so si ogledali znano Galerijo Šikoronja v Rožeku, kjer je ob tej priložnosti Luka Jazbec, eden izmed mladih „vrtičkarjev“, imel svojo prvo

razstavo na temo „Dinozavri“. Zatem so si ogledali še živalski park Rožek, nato pa so jih pogostili na kmetiji Lepuschitz.

Izlet so zaključili v prijetnem in sproščenem vzdušju ter se tako uradno poslovili od 20 otrok, ki v jeseni odhajajo že v ljudsko šolo.

Večer slovenske pesmi in folklorne v Žitari vasi

Minulo soboto je Slovensko prosvetno društvo Trta privedilo že običajni večer slovenske pesmi in folklorne v avli ljudske šole v Žitari vasi. Žitrajčani so imeli tokrat v gosteh moški pevski zbor „Atomske Toplice“ iz Podčetrčka v Sloveniji ter Obirski ženski oktet, ki je zelo navdušil zares številno publiko.

Domači moški zbor, ki se je tokrat predstavil v novih oblekah, je v pozdrav zapel tri slovenske in eno nemško pesem, saj je bil večer namenjen letoviščarjem in seveda tudi nemško govorečimi soobčanom, katerih se je v dvorani z županom Herbertom Lepitschnigom vred zbralo kar lepo število. V povezavi je Pavli Stern poudaril pomen slovenske besede in pesmi, ki tej regiji dajejo nenadomestljiv melos in vzdušje. Vzdušje, ki očitno privablja turiste. Težišče večera je bila kulturna ustvarjalnost in pestrost slovenske manjšine, ne pa njen zaviran in zapleten politični položaj na Koroškem.

Dobro pa so se poleg poslušalcev počutili tudi nastopajoči. Z gosti iz Podčetrčka, moškim pevskim zborom „Atomske Toplice“, veže žitrajško društvo že dolgoletno

prijateljstvo. Srečujejo se skorajda vsako leto. Nastopili so na zelo enostaven in privlačen način. Prikupno pa so nastopile tudi pevke Obirskega ženskega okteta, ki so bile nagrajene z največjim avplavzom. Izražena pa je bila tudi želja, da bi prepevale še dolga leta, kajti prenehanje njihovega delovanja bi bila nenadomestljiva izguba za slovensko petje na

Koroškem.

Za poskočen in barvit konec prireditve pa so poskrbeli člani domače folklorne skupine, ki vedno znova znajo navdušiti gledalce. Z živahnimi plesi je izvenel večer slovenske pesmi in folklorne, in še pozno v noč so se nastopajoči in domačini zabavali ob malici in zlahtni kapljici.

A.A.

Razstava štajerskih umetnikov

V Kulturnem centru Ivan Napatnik v Velenju so odprli razstavo fotografij članov Zveze štajerskih umetnikov iz Gradca, na kateri razstavljajo: Reiner Mezler-Andeleberg, Volkner Inffeld, Heinz Pachner in Branko Konicek. V kulturnem programu sta nastopila Marjan Marinšek na citrah in pevka Helena Čebulj iz

Šoštanja. Aforizme Bojana Schwentnerja je bral Curt Chnecker, sicer 1. podpredsednik Zveze štajerskih umetnikov.

To je bilo doslej prvo uradno srečanje in kot smo izvedeli, se bodo v jeseni v Gradcu predstavili velenjski fotografski ustvarjalci s svojimi deli.

L. Ojsteršek

Datum	Kraj	PRIREĐITVE	Prireditelj
Petek, 22. 7. 20.30	v Bekštanju, pri Magrovem ribniku	Felix Mitterer: Munde – igra na prostem; gostuje igralna skupina z Radiš	SPD „Dobrač“
Petek, 22. 7. 20.00	pri Petzenkönigu	Lutkarji KPD Šmihel (Bistriški kult. dnevi)	občina Bistrica
Petek, 22. 7. 20.00	v farni dvorani v Železni Kapli	Gala večer z opernimi pevci Pojejo: mezzosopranistka Dragica Kovačič, sopranistka Natalija Vorobjeva in baritonist Gabriel Lipuš	
od 25. do 30. 7.	v Mladinskem centru na Rebrci	Teden mladih umetnikov za otroke od 6. do 12. leta	
Petek, 29. 7. 20.30	ob Breškem jezeru	Zaključek Bistriških kult. dni z jazz koncertom „Glasbeniki“	občina Bistrica
Petek, 29. 7. 20.30	ob Breškem jezeru	Koncert skupine Glasbeniki	Bistriški kulturni dnevi '94
Sobota, 30. 7. 20.30	Pri Košarju na Gori	„Nekoč v starih časih“ Sod.: Višarski ženski kvintet, Angelika in Eva Liebau	Vaščani pojo
Sobota, 30. 7. 20.00	ob Rijavškem	Hodiška poletna noč Igra Ansambel Šibovnik	SPD „Zvezda“ Hodiše
od 1. do 5. 8.	v Mladinskem domu na Rebrci	Kreativni teden za dekleta od 13. leta naprej	
od 14. do 20. avgusta		Počitnice za otroke in starše v kraju Soča v dolini Trente; prijave na referat za družino, Celovec, tel. 0463/511166-76	
od 21. do 27. 8.	Vuzenica	24. Koroška likovna kolonija za mlade od 9. do 15. leta	SPZ

RAZSTAVE

CELOVEC

– **Deželna galerija**, Burggasse 8 – Herbert Boekl, (do 10. 7.);
Ona. B – Le serpent rouge (do 31. 8.)
– **Evropska hiša**, Reitschulgasse 4 Tarahumara – Indijanci severne Mehike (do 4. 9.)

DOBRLA VAS

– **Samosta**, Kiki Kogelnik, Cornelius Kolig, Inge Vavra, Peter Krawagna (do 12. 8.)

ŠENTPAVEL v Labotski dolini

– **Samostan** – Razstavca „Glas & Porzellan – Tischkultur und Lebensfreunde“ (do 27. 10. vsak dan od 9. do 17. ure)

ŠTALENSKA GORA

– **Izkopanine** na Štalenski gori/Magdalensberg do 28. 10. od 9. do 12. ure in 12.30 do 17. ure

BOROVLE

– **Puškarški muzej** – odprt spet od 16. maja do 8. oktobra: od ponedeljka do petka med 10. in 13. uro in med 15. in 18. uro, ob sobotah od 10. do 13. ure

SEMISLAVČE

– **Galerija Rožek** – Uwe Bressnik in Pepi Maier (do 22. 7.)

SLOVENIJA

– **Kostanjevica na Krki** – razstava Valentina Omana v galeriji Božidarja Jakca – otvoritev 22. 7. ob 18. uri v grajski cerkvi

NOVICE
IZ

SLOVENIJE

Druga ženska v vladi

Od torka je Drnovškov vladni kabinet bogatejši za novo ministrico. Za vodjo pravosodnega resorja je državni zbor potrdil Meto Župančičevo, doslej samostojno odvetnico iz Ljubljane. Do spremembe je prišlo potem, ko so začeli prejšnjemu ministru Mihi Kozincu očitati, da je zlorabil položaj predsednika komisije za stanovanja in sebi in nekaterim drugim funkcionarjem pomagal z visokimi krediti za nakup hiš in stanovanj. Zadeva sicer še ni razpletena, a Kozinc je pred nekako 14 dnevi predsedniku vlade ponudil odstop. Drnovšek, ki je pri zadevah pravnega delovanja ministrov precej občutljiv in tudi dosleden, je njegov odstop sprejel. Po koalicijski pogodbi bi morala izpraznjeno mesto zasedeti s svojim kandidatom Drnovškova Libe-

ralna demokracija Slovenije, vendar se je odločil, da predlaga strankarsko neodvisno kandidatko. To pa prav v smislu potrebe po neodvisnem sodstvu. Glasovanje v državnem zboru se je sicer izšlo precej tesno, Meta Župančičeva pa je v prvi izjavi po imenovanju povedala, da njeno ministrstvo čakajo pomembne naloge reforme civilnega in kazenskega prava ter osamosvojitve sodstva v celoti in njegovega preoblikovanja v neodvisno sodstvo civilne družbe.

Sedanja menjava je četrta v Drnovškovi vladi. Doslej so zamenjali Miho Jazbinška, ministra za okolje, Janeza Janšo, ministra za obrambo, odstopila pa sta Jožica Puhar, ministrica za delo, družino in socialno politiko, in nazadnje minister za pravosodje.

Slovenija in Srbija čakata na odpravo ekonomskega embarga

Ob tem ko je meddržavna trgovinska menjava s Hrvaško zdrsnila z nekdanjih treh milijard na bore 600 milijonov dolarjev, pa se podjetja in trgovci iz Slovenije in Srbije že intenzivno pripravljajo na obnovitev nekdanjega zelo cvetočega sodelovanja. Glavna ovira je seveda trgovinski embargo proti samozvani Jugoslaviji zaradi njene vpletenosti v vojno v BiH.

Po rezultatih povpraševanja v Srbiji, ki ga je izvedel beograjski ekonomski inštitut, kar tretjina Srbov pogreša slovenske proizvode, večina gospodarstvenikov in trgovcev pa si želi tesnega sodelovanja predvsem zaradi nekdanjih utečenih vezi, kompatibilnosti srbski proizvodnji in ne nazadnje zaradi bližine jezi-

kov. V tem smislu se obe državi nekdanje Jugoslavije že pripravljata na obnovitev sodelovanja. Uradna Slovenija ima s Srbijo sicer nekaj negativnih izkušenj zaradi njene trgovinske blokade že pred slovensko osamosvojitvijo, v času Miloševićevega mitingaštva, ovirata pa jo tudi nerazrešena delitvena bilanca po nekdanji Jugoslaviji ter zaplemba slovenskega premoženja v Srbiji že pred tremi leti. Te ovire bo potrebno vsekar (po preklicu embarga) čimprej odstraniti, dotlej pa bo trgovina med Slovenijo in Srbijo tekla preko trgovskih kanalov zasebnih podjetnikov, ki že sedaj znajo obiti (obilaziti, po srbsko) vse omejitve in embargo in srbski trg za drag denar oskrbujejo z nekaterimi slovenskimi izdelki.

Razburjenje zaradi meje

Po izjavah predsednikov vlad Slovenije in Hrvaške, ki sta jih izrekla po intenzivnem dogovaranju na Brdu pri Kranju, namreč da sta se obe strani približali pozitivni rešitvi mejnega vprašanja, se je najprej oglasil vodja Slovenske nacionalne stranke Zmago Jelinčič. Predsednika Drnovška je posredno obtožil, da je morda zabarantal za Piranski zaliv nekatero mejno sporne kraje. Gre za razgredo vprašanje Razkrižja in Štrigove, Trdinovega vrha, omenja pa celo Mokrice v brežiški občini. Drnovšek mu je sicer odgovoril, da meje ne bodo določali brez soglasja odbora za mednarodne odnose pri državnem zboru, a kljub temu je v

Razkrižju nastalo veliko razburjenje. Tam namreč že nekako dve leti traja borba za vključitev fare v pristojnost mari-borske škofije, sedaj je pod zagrebško, in za slovenski maševalni jezik. Vaščani nastopajo zelo odločno. Vladi so postavili zahteve, naj objavi protokol dogovaranja, zahtevajo pa tudi vključitev svojega predstavnika v meddržavno komisijo za določene meje.

Zmago Jelinčič pa v svoji izjavi tudi obnavlja zahtevo, da mora biti izhodišče pogajanj s Hrvaško meja na reki Mirni v Istri, s čimer bi Sloveniji pripadel velik del severne Istre vse do južno od Novigrada.

J.R.

RADIO KOROŠKA

SLOVENSKE ODDAJE
18.10–19.00

Četrtek, 21. 7. Rož – Podjuna – Zilja

Petek, 22. 7. Kulturna obzorja

Sobota, 23. 7. Od pesmi do pesmi – od srca do srca

Nedelja, 24. 7.

06.30–07.00 Dobro jutro na Koroškem – Duhovna misel

18.10–19.00 Vesela nedelja

Ponedeljek, 25. 7. Evropska unija – zlato tele? Regionalno pospeševanje

Torek, 26. 7. Partnerski magazin.

Sreda, 27. 7. Na obisku pri SPD „Zarja“ v Železni Kapli
Večerna 21.05–22.00 Glasbeno poletje

Vse bralce in prijatelje Slovenskega vestnika obveščamo, da bo letošnji izlet teden pozneje kot običajno, to je 14., 15., 16. oktobra.

O kraju izleta Vas bomo obvestili v najkrajšem času.

Do takrat pa Vam želimo prijetne počitnice in dopust.

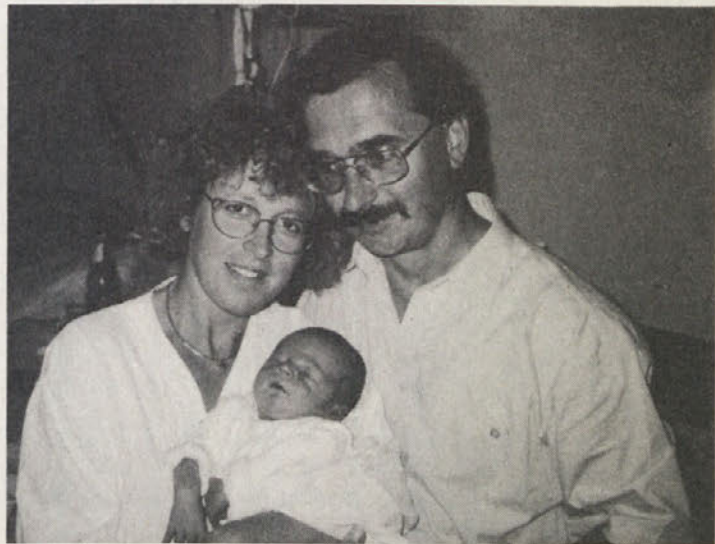
Uredništvo

Dober dan, Koroška

Nedelja, 24. 7. 1994, ORF 2, 13.00
Ponedeljek, 25. 7. 1994, TV SLO 1, 17.20

Predvidoma s temile prispevki

– Celovec – kraj srečanja, zabave in izobraževanja za udeležence jezikovnih tečajev v Modestovem domu
– Preseško ali Pazrijsko jezero – „Morje Ziljanov“
– Veški stan pod Peco: Podjunski planinski kraj za ljudi in živali
– Sončenje nima le željenih posledic
– Kmetovanje na zaščitenem območju pitne vode sili kmete k razmišljanju o bodočnosti brez uporabe zaščitnih sredstev
– „Štiriperesna samorastniška deteljica“: Bratje Kropivnik razstavljajo v starem mlinu v Mlinčah pri Brnci

Čestitamo!

Pretekli petek je Danica Kežar v celovski porodnišnici povila krepkega dečka, tri in pol kile težkega Mateja. Seveda je tudi njegov oče dr. Gustav Brumnik nanj zelo ponosen. Z ozirom na njuno dejavnost v prosveti je deček že kmalu po rojstvu krepko zapel. To pa verjetno po mami.

Staršema iskreno čestitamo, malemu Matejčku pa želimo srečno in hitro rast.

Slovenski vestnik čestita!

gospe **Marti Riedl** iz Nonče vasi za rojstni dan;
 gospe **Antoniji Kulmeš** s Suhe za rojstni dan;
 gospe **Metki Bricman-Kučejevi** mami za 70. rojstni dan;
 gospe **Brigite Goritschnig** z Metlove za 17. rojstni dan;
 gospe **Anji Pap** iz Borovelj za 80. rojstni dan;
 gospe **Ani Schliefnig** iz Kazaz za dvojni praznik;
 gospodu **Jakobu Wastlu** z Metlove za dvojni praznik;
 gospodu **Jakobu Potočniku** iz Goselne vasi za dvojni praznik;
 gospe **Emi Kraiger** z Metlove za rojstni dan;
 gospodu **Francu Goritschnigu** z Metlove za osebni praznik;
 gospodu **Aleksu Mucherju** z Metlove za 60. rojstni dan in god;
 gospodu **Hanziju Oražetu-Rožičevemu** s Šajde za rojstni dan;
 gospodu Bernadu Sadovniku iz Globasnice za 30. rojstni dan;
 gospodu **Heinrichu Pauliču**

z Obirksega za rojstni dan;
 gospe **Margareti Jug** iz Železne Kaple za 85. rojstni dan;
 gospe **Ani Piskernik** za dvojni praznik;
 Apoloniji in **Štefanu Sadjaku-Falandrovema** iz Globasnice k 40. obletnici skupnega življenja;
 gospodu **Danielu Sturm** iz Dobrle vasi, ki je na Dunaju zaključil študij sociologije;
 gospe **Corneliji Vospernik** iz Podravelj, ki je v Gradcu zaključila študij prevajalstva.
 gospodu **Hanziju Filipiču** iz Velinje vasi, ki je na Dunaju zaključil študij slovenščine in zgodovine.
 V Črezdolu pri Kotmari vasi je te dni obhajal svoj 86. življenski jubilej **Jaka Jakopič**. Prijatelji iz Celovca mu čestitajo in želijo še mnogo zdravja in dobre volje.

Most med Podjuno in Ziljo sta spletla učiteljica Milena Pipp z Ziljske Bistrice in vodja pliberške Zadrugemarketa Stanko Čik iz Libuč. Ob koncu minulega tedna sta si v bistriški cerkvi obljubila življenjsko zvestobo, veselo svatovanje pa je bilo potem pri Juenni v Čepičah. Novoporočencema želimo vse najboljše.

Novo iz Železne Kaple

Posebnost in posebnjež

M.T.

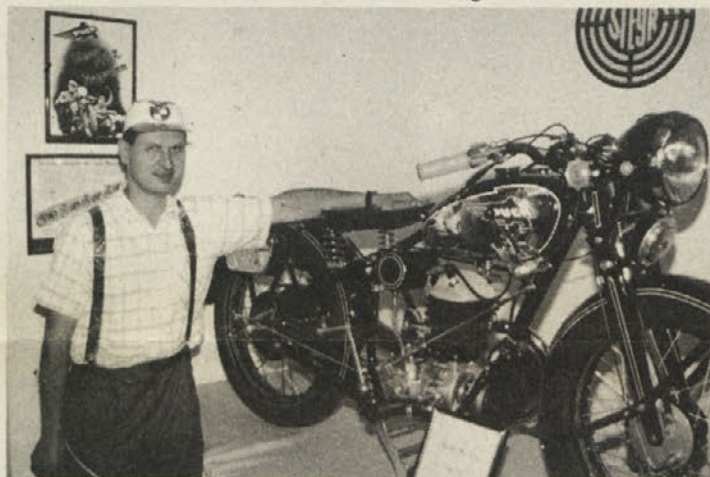
Železna Kapla je spet bogatejša za atrakcijo. V centru, v nekdanji Weitzerjevi hiši je urejen muzej, kjer so razstavljena motorna kolesa in mopedi znamke Puch. Muzej so uradno odprli v začetku julija, odprt je vsak dan od 9. do 12. in od 13. do 16. ure, obratovalni čas pa naj bi bil enak obratovanju v Obirskih jamah.

Posebnost ne nastane brez posebnježev. Tudi muzej ne. Tak posebnjež je glavni iniciator, 35-letni Johann Jerlich-Vovkov iz Plaznice. Že v mladosti se je zanimal za motorna kolesa in se odločil za poklic ključavničarja. Vajenec je bil v bivši tovarni celuloze, kjer je imel opravka z mnogimi stroji. Opravil je tudi mojstrski izpit in se zaveda, da je povrh še talent na tem področju.

Zadnjih osem let načrtno zbira mopede in motorna kolesa nekdanje avstrijske (štajerske) znamke Puch. Za

to svoje ljubiteljstvo porabi ves svoj prosti čas in seveda tudi ogromno denarja. Išče po vsej Avstriji, kar ne najde, pa zna narediti sam na svoji stružnici. Z motornim kolesom 250 S4 je imel dve leti dela – nič čudnega, saj je bilo treba razstaviti, restavrirati in spet sestaviti vse delčke, do zadnje napere. V muzeju razstavlja 14 vozil, 11 jih tudi brezhibno deluje. Njegov najstarejši model je iz leta 1926, zastavil pa si je cilj, da bi imel v muzeju vsaj en primerek iz vsake serije. Torej bo tudi še naprej pridno iskal. Morda mu lahko pomaga celo kdo izmed bralcev, ki ve za kakšno staro „ropotijo“.

Pravi, da bi muzej, ki ga gotovo ne bodo obiskovali le turisti, ampak bo zanimiv tudi za mladino, še razširil. Kdo izmed starejših pa se bo morda v njem spomnil tudi svojega prvega motornega vozila.

„Lepo je, če človek lahko združi konjiček in poklic. Sedaj imam svoj muzej! Tudi če bom moral iskati drugo delo, mi bo konjiček ostal“ – J. Jerlich

Kapelčani na Triglavu

Pretekli teden je bilo na slovenskem gorskem očaku kar sedem pogumnih Kapelčanov (na sliki). Tokrat niso šli v organizaciji Slovenskega planinskega društva Celovec, ampak koroške partizanske organizacije, to pa zato, ker je bil njihov vzpon vključen v 9. pohod na Triglav, ki ga sedaj že tradicionalno organizira slovenska borčevska organizacija v spomin na patroljni pohod slovenskih partizanov leta 1944 in zasaditev slovenske zastave ob znanem Aljaževem stolpu.

To pogumno dejanje so v letu 1944 opravile patrolje Gradnikove brigade, igralske skupine IX. korpusa in Jeseniško-

bohinjski odred. Letošnji pohod je hkrati potekal v znamenju 50-letnice. Na Triglav se je povzpelo okrog 300 pohodnikov, med njimi tudi slovenski predsednik Milan Kučan. Ob koči na Kredarici se je razlegala pesem Partizanskega pevskega zbora iz Ljubljane, na Pokljuki pa je ob zaključku spominskega pohoda zbrani množici spregovoril slovenski obrambni minister Jelko Kacin. Med drugim je tudi dejal: „Danes bi nekateri radi borce, partizane, razglasili za političante, za komuniste in nasprotnike demokracije. To je nezrelo, pobalinsko in nezgodovinsko.“

Iz ženskega vidika

Bodimo sebi naklonjene!

piše Štefka Vavti

Kako govorite o sebi? Pozitivno? Se sprejemate takšne, kakršne ste, ali pa se le kritizirate in obsojate? Morda ste nezadovoljne s svojim karakterjem, s to ali ono lastnostjo, ali pa z zunanostjo? Če je tako, potem je skrajni čas, da vaše mišljenje o sebi spremenite, kajti drugih (vašega partnerja, otrok, sosedov in delovnih kolegov ...) ne boste mogle spremeniti, kaj pa lahko storite zase in vaše mišljenje o sebi.

Večkrat se zalotim pri mislih na delo, ki me čaka, ali pa na kak drug problem, ki ga pravkar obdelujem. Sprašujem se, ali bom vse to zmogla, ali bom vse zadovoljivo in dobro opravila, če že ne perfektno, bo v zadnjem trenutku prišlo še kaj vmes...? Vse te misli so negativne, ker ne izražajo nič drugega kot to, da sama dvomim v svoje zmogljivosti.

Tudi ve poznate takšne in podobne misli, dvome ali pa celo strah, da vam nekaj ne bo uspelo? Ste kdaj prepričane, da je vse to, kar ste storile in opravile, dobro, ali pa najdete pri vsaki stvari nekaj, kar je vredno kritike?

In kaj bo, če za spremembo poskusimo drugače, na primer takole: namesto da se prepustimo bojazni, da nam nekaj ne bo uspelo, zaupajmo vase in v to, da se nam bo danes načrtovano posrečilo.

Nasploh vam svetujem, da vsakokrat, kadar se zalotite pri „negativnih“ mislih o sebi, te spremenite v pozitivne in konstruktivne. Če vam torej šine na pamet, da so vaše noge predebele, do morate hujšati, da je nos predolg, da niste dovolj pametne ... te misli spremenite v pozitivne: „Takšna kot sem, sem dragocena, in vse, kar bom danes storila, bo zame dobro (četudi bodo drugi moje delo ocenili drugače!).“

Louise L. Hay, avtorica knjige „Zdravje za telo in dušo“, meni, da so vse naše izkušnje le logična posledica našega mišljenja in pričakovanj. Kako mislimo o sebi, tega pa smo se naučile že v zgodnjem otroštvu. Če so nas starši sprejeli in nas spodbujali, se bomo pozneje sprejele in o sebi mislile pozitivno tudi same. Postale bomo samozavestne. Negativne misli pa bodo po vsej verjetnosti „privlačile“ predvsem negativne dogodke in probleme.

Omenjena avtorica je pri svojem delu prišla do spoznanja, da je človek, ki ima probleme v svoji notranjosti, prepričan, da ni „dovolj dober in sposoben“. Kako pa je z vami in z vašo samozavestjo?

V počitniškem času, ko boste našle kako minuto zase, opazujte vaše mišljenje in ga – če je potrebno, ker je „negativno“ – spremenite v sprejemljiv in naklonjen odnos do sebe!

SLOVENSKI VESTNIK Nadstrankarski časopis koroških Slovencev

Uredništvo/Redaktion: Tarviser Straže 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija, Telefon 0463/514300-30, 33, 34 in 40, telefaks 0463/51430071.

Usmerjenost lista/Blattlinie: seštevek mnenj izdajatelja in urednikov s posebnim poudarkom na narodnopolitičnem interesu.

Uredniki/Redakteure: Jože Rovšek, Sonja Wakounig, Franc Wakounig

Izdajatelj in založnik/Herausgeber und Verleger: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem, Tarviser Straže 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, telefon 0463/514300, telefaks 0463/51430071.

Tisk/Druck: Založniška in tiskarska družba z o.j. Drava, Tarviser Straže 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija, telefon 0463/50566, telefaks 0463/51430071.

Oglasi/Anzeigen: Tarviser Straže 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija, telefon 0463/514300-30, 33 in 40, telefaks 0463/51430071.

Letna naročnina: za Avstrijo 370 šil. (za pensioniste 280 šil.) za Slovenijo 1500 SIT.

Svetovno nogometno prvenstvo '94

Brazilijski četrtič svetovni prvak. Po 24 letih je Brazilcem zopet uspelo osvojiti naslov svetovnega prvaka – v finalni tekmi so premagali Italijo v streljanju enajstmetrovk s 3:2. Tretje mesto so osvojili Švedi, ki so premagali Bolgare s 4:0.

Prvič v zgodovini svetovnih prvenstev je o naslovu svetovnega prvaka odločilo streljanje enajstmetrovk. V regularnem času in tudi v podaljškju ni nobenemu moštvu uspelo doseči odločilnega zadetka. Pri streljanju enajstmetrov pa so bili srečnejši Brazilci, ki pa so tudi sicer zasluženo zmagali, saj so bili tudi v teku vsega prvenstva boljše moštvo. Evropskemu moštvu, v tem primeru Italiji, tudi tokrat ni uspelo osvojiti naslova svetovnega prvaka na neevropskih tleh.

Rezultat odločilne tekme pa je povzročil veliko žalost med navijači v Italiji in evforično

slavje v Braziliji, ki se še najbolj odraža v bolnišnicah, ki

poročajo o številnih poškodovanih in histeričnih.

V dvoboju za najboljšega nogometaša SP je zmagal Romero. Italijanskemu zvezdniku Baggiju so v zadnjem trenutku popustili živci.

V ZDA svetovno prvenstvo rekordov

Gledalci

Kljub temu, da je nogomet v ZDA dokaj neznan šport, so na tekmah SP gledalci napolnili vse ameriške stadione, katerih zmogljivosti niso majhna. Dosedanje rekordno število gledalcev/obiskovalcev na tekmovanjih za svetovno prvenstvo, doseženo v Italiji, je bilo 2,5 milijona. Nov rekord znaša 3,5 milijona, torej milijon gledalcev več. Ob televizijskih sprejemnikih pa si je prvenstvo baje ogledalo kar nekako 3,5 milijarde gledalcev.

Kartoni:

Tudi po številu kartonov, ki so jih sodniki pokazali nogometašem, je SP v ZDA rekordno. 227 rumenih kartonov je brez dvoma edinstven rekord. Da so sodniki prekrške tako strogo kaznovali, je zasluga FIFE, ki je od njih zahtevala strogo in brezkompromisno vodenje tekem.

Pri teh sodniških opominih

pa gre tudi za denarne kazni. V blagajno Mednarodne nogometne zveze se je zaradi kartonov dodatno nateklo ogromno denarja, saj je za rumeni karton treba plačati okrog 8.000 šil, za rdeči pa kar okrog 40.000 šil. kazni.

Zadeti:

Rekord s 146 zadetki je sicer še iz SP v Španiji, vendar se je povprečno število golov na tekmo nasproti zadnjemu SP v Italiji zvišalo z 2,21 na 2,71. 141 zadetkov smo videli v regularnem času in v podaljških. Goli, doseženi s streljanjem enajstmetrovk, se ne štejejo.

Najuspešnejši strelci:

Tokrat sta se v lestvico najuspešnejših strelcev zapisala Rus Oleg Salenko, ki je dosegel šest golov že v predtekmovanju, pet samo v tekmi proti Kamerunu, kar je rekord vseh dosedanjih SP – in Bolgar Hristo Stojčkov, kateremu pa v tekmi za tretje mesto proti Švedom ni uspelo doseči gola.

Slovenski atletski klub

Moštvo trenerja dr. Ivana Ramšaka v glavnem že „stoji“, edino z Lojzetom Sadjakom se odbor še ni dogovoril, ker so njegove denarne zahteve za SAK previsoke. Zato še ni jasno, ali bo L. Sadjak igral za SAK ali ne.

Na novo so k SAK prišli igralci:

Wolfgang Eberhart (ATSV Wolfsberg), Robert Skof (Velikovec), Senad Tiganj (Kranj), Valdi Sumberac (FC Mendrisio, SUI), Cančar (Ol. Ljubljana), Smrečnik (Globasnica), Kreutz (Globasnica).

Odšli so:

Pappler (Breže), Bošnjak in Vrabac (SLO), Galo (A. Celovec), Urschitz (St. Egyden), Kert, Sienčnik, Mochar (Globasnica)

Moštvo:

Gol: Preschern, Wastian, Cančar, Smrečnik. **Obramba:** Savič, Zankl, F. Sadjak, Kreutz, Skof, Blajs. **Sredina:** M. Sadjak, Sumberac, Wölbl, Šmid, S. Sadjak. **Napad:** Eberhard, Lippusch, Tiganj, Pihorner, Petschenig.

Športno vodstvo:

Trener dr. Ivan Ramšak, sotrener Jože Fera

Sponsor: Posojilnica-Bank

30. julija začetek prvenstva v nižjih razredih

Za moštva, ki tekmujejo v podligi vzhod (Globasnica in Bilčovs), v 1. razredu D (Sele, Železna Kapla, Dobrla vas, Šmihel) in v 2. razredu E (SAK II) se prvenstvo začne že 30. julija.

Svojo prvo tekmo v podligi bo Globasnica odigrala doma in sicer proti Velikovcu, doma bo igral tudi Bilčovs, njegov prvi nasprotnik pa bo Klopinj.

Tudi v 1. razredu D igrajo moštva, o katerih občasno poročamo, skoraj izključno doma: Sele proti Dobrlji vasi, Železna Kapla proti Šentandražu, Šmihel pa proti Eitwegu.

Amaterska ekipa SAK – SAK II, ki bo v letošnji sezoni igrala v 2. razredu E, pa ima svoj prvi nastop v gosteh v Ochsendorfu.

SPD Zarja in Slovensko planinsko društvo Celovec

vabita na

Romarski obisk Sv. Ane v Koprivni

dne 31. julija 1994 – žegnanje, ob 11. uri maša

Obiskovalcem je ta dan med 9. in 20. uro dovoljen prestop državne meje na Lužah (dovoz iz Železne Kaple ali Globasnice). Obisk je dovoljen le peš in z veljavnim potnim listom. V ostalem veljajo običajni carinski predpisi.

Celovški mestni pokal

Mlada ekipa SAK II se je pri tem turnirju pomerila z nekaterimi moštvi, s katerimi bo morala igrati tudi v prvenstvu, in z moštvi, ki igrajo precej višje. Mladi igralci so se dobro odrezali, saj so med 12 moštvi zasedli solidno 4. mesto. V odločilni tekmi za tretje mesto so podlegli sovrstnikom celovške Austrie.

Priprave tečejo

Slovenski atletiki se trenutno pripravljajo v Železni Kapli, bivajo pa na Rebrci, kjer imajo idealne pogoje.

Ob koncu tedna, v soboto 23. julija, pa se bodo udeležili nogometnega turnirja na Brnci, ki se začne ob 13. uri.

ZA NAŠE PLANINCE

Izlet slovenskih planincev na Säuleck

Po lanskoletnem uspešnem izletu na Triglav sta letos slovensko planinsko društvo Celovec in SPD Jepa-Baško jezero Loče, Pečnica vabili na izlet v gorovje Tur, na kar imeniten tritisočak Säuleck (3085 m). Ob prelepem vremenu se je za načrtovani podvig preteklo soboto pri Pušniku zbralo devetnajst planink in planincev. Kot prava junaka je treba omeniti od težke bolezni komaj okrevanega sedemnajstletnega Kristijana Wrolicha ter šele dvajsetletnega Marka Kargla. Seveda tudi predsednika obeh društev, Anica in Hanzej Lesjak nista manjkala.

Po Möllski dolini smo se z avtomobili peljali do nacionalnega parka Visoke Ture ter se od tam odpravili po dolini Dösen do planinskega doma A. v. Schmid na višini 2281 m, tik ob čudovitem, smaragdnozelenem Dösenskem jezeru. V tem ledeniškem jezeru z neverjetno globino 49 m živijo ribe, ki v drugih vodah niso poznane. Sprejem v tem lepo ureje-

nem gorskem zavetišču je bil navdse prijazen in med šalo in klepetom smo se kar mimogrede spoznali z že prisotnimi planinci. Tudi slovenska pesem je zadonela in nihče se ob tem ni obregnil, nasprotno, marsikoga je zanimal položaj slovenskega življa na Koroškem. Hitro so potekale urice v prijetni družbi in treba je bilo misliti na počitek – zbrati moči za vzpon na tritisočaka.

Sonce se je še skrivalo za skalnato verigo, ko se je prihodnje jutro odpravila planinska družba na pot. Po vijugasti stezi, dokaj primerni za ogrevanje, smo bili sredi samega grušča; tu in tam je bilo treba tudi že prečkati kako snežišče. Čestokrat je pot podobna tlakovani cesti z vgrajenimi stop-

nicami, vedno spet pa si soočen s skalnatimi zaprekami, ki jih je mogoče premagati le z vsemi štirimi. A narava je čudovita in tudi sonce je medtem že pokukalo izza gorskega slemena, od koder prav grozljivo pozdravlja razklano skalovje – in daje videz, da se bo vsak hip vsulo z vrha. Pogosteje se vrstijo snežna pobočja in previdno jih je treba prečkati ali pa se po njih vzpenjati navzgor, kajti ob nepredvidnem spodrsanju je mogoča vsakršna nezgoda. Oporekal bi trditvam, da je Säuleck „zelo“ lahka gora, kajti zadnjih sto metrov višine krepko občutiš strmino, deloma tudi redek višinski zrak.

A na vrhu je vse pozabljeno... Gorski čar objame člove-

ka, srce strastno vsrkava brezmejno svobodo in oko se opaja ob naravni lepoti, ki prekaša vse umetnine sveta. Tukaj na vrhu si sežemo v roko, si želimo srečo – posebno priznanje pa seveda velja Marku in Kristijanu, ki sta med prvimi dosegla vrh. Po prvem oddihu je potrebno poskrbeti tudi za telesni blagor, za spominski posnetek in v notranji zbranosti se spomnimo tudi pred letom preminulega prijatelja Marjana in ponesrečenih tovarišev ter se zahvalimo za srečen vzpon. Čudovit je pogled v sanjavo dolino, po kateri se vije nek potoček, imenitni vrhovi vsepovsod, kamor se ozre oko, in tam na zapadu se od časa do časa prikaže iz redkih oblakov kralj Veliki Klek

(Großglockner). Še in še bi gledal, še in še občudoval, se predajal sanjarjenju v gorski tihoti. Tam spodaj nekje so vasi, mesta, je vrvež, negotovanje, vlada strast po mamonu, nevoščljivost, sovraštvo – a tu je mir, tu je srce srečno, zadovoljno – čisto je kot jutranja rosa v sončnem žarku.

Še med tem premišljevanjem se poslavljamo od vrha in smo na poti navzdol. Melišče še kar urno premagujemo, a snežišča so zmeščana, sneg se melje pod nogami, ponekod se noga celo globoko v hladno belino. Nekako po dveh urah smo spet v planinskem domu. Hladen požirek uteši žejo in toplja jed se kar prileže. Kmalu zapustimo naše zavetišče in dokaj toplo sonce nas spremlja do naših avtomobilov. Še stisk roke družini pa se vračamo na naše domove. Le nekoliko utrujen prestopim domači prag in s polno tihega zadovoljstva se pozno v noč zazibljem v sladek sen.

F.Č.